

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 08.10.2024

Vår ref.: 202412488-4 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 24/1397-

Høringssvar fra NVE - forslag til endringer i energimerkeforskriften for bygninger

Vi viser til forslag om endringer i energimerkeforskriften for bygninger som ble sendt på høring 5. juli 2024. NVE har bistått departementet i utformingen av forslaget til forskriftsendringene, og vi viser også til tidligere innspill.

NVE løfter i dette høringssvaret noen viktige problemstillinger og svarer på punktene som departementet ønsker særlig vurdert i sitt høringsnotat. I tillegg løfter vi frem det NVE mener er viktig å fokusere på i forkant av ikrafttredelse.

Vektingsfaktorer for energibærere og formålet med energimerkeordningen

Departementet ber i sitt høringsnotat om særskilt tilbakemelding på forslaget til vektingsfaktorer.

Formålet med energimerkeordningen er etter gjeldende forskrift å sikre informasjon til markedet om bygningers energitilstand og muligheten til forbedring for på den måten å:

- stimulere til å gjennomføre energiltak,
- stimulere til omlegging til fornybare energikilder og
- gi riktigere verdisetting av bygninger

Formålsbestemmelsen er foreslått endret til:

«Forskriften skal bidra til å sikre informasjon om boliger, bygningers og tekniske anleggs energitilstand og mulighetene for forbedring gjennom konkrete energiltak»

NVE [foreslo i sitt notat til departementet datert 26.10.23](#) et sett med vektingsfaktorer for energibærere, der elektrisitet blir satt som utgangspunkt med vektingsfaktor 1 og fjernvarme og bioenergi fikk hhv. 0,8 og 0,9 og fossile brensler fikk 1.2.

NVE mener energimerkeforskriften i hovedsak er et verktøy som skal sikre informasjon om bygningers energitilstand og skape større interesse for konkrete energitiltak. Vi mener vektingsfaktorer kan tas i bruk så lenge de støtter opp om formålsparagrafen og ikke svekker insentivet til å gjennomføre energitiltak på bygningskroppen.

NVE støtter Energidepartementets forslag til vektingsfaktorer som vil sørge for at bygg med fjernvarme får en noe bedre uttelling i energimerkeordningen, enn det gjør i dagens ordning. Dette gjøres ved at energibærerne gis en moderat, positiv, vektingsfaktor som skjønnsmessig tar hensyn til at fjernvarme og biobrensel avlaster kraftsystemet og som gir en uttelling på skalaen.

NVE støtter departementets forslag om en vektingsfaktor på 0,8 for fjernvarme, fordi dette er en moderat vektingsfaktor som bevarer insentivet til å gjøre energieffektiviseringstiltak og ivaretar forholdet til energikostnader, samtidig som den gir en klar positiv vektning for fjernvarme.

Vektingen er holdt relativt lav fordi formålet med ordningen er å gi informasjon om hvor energieffektiv en bygning er. NVE fraråder lavere vektingsfaktorer fordi vi mener det vil gi et feil bilde på energikostnaden ved å eie og drifte en bygning, og fordi lave vektingsfaktorer vil bidra til å skjule deler av byggets energibruk. NVE mener at energikostnadene bør gjenspeiles i energikarakteren for å følge forskriftens formål.

NVE mener det bør stimuleres til avlastning av kraftnettet i hovedsak gjennom andre virkemidler enn energimerkeordningen for bygninger. Bruk av overskuddsvarme og fjernvarme er nyttig for å avlaste kraftnettet. Forskrift om gjennomføring av kost/nytteanalyse for økt bruk av overskuddsvarme, og støtteordningene fra Enova, er virkemidler som vil kunne stimulere til utbygging av nett og anlegg for fjernvarme og overskuddsvarme. Strengere krav til fleksibilitet i byggt teknisk forskrift vil også kunne stimulere til at disse løsningene tas i bruk i større grad.

Vektingsfaktorer og klima

NVE har tidligere foreslått at vektingsfaktoren for fjernvarme deles opp i flere, der man favoriserer «rene» varmeløsninger som innebærer mindre klimagassutslipp og lokal forurensing. Dette foreslo NVE fordi vi mener at selv om formålet er det samme (avlastning av kraftnettet), er det utfordrende å likestille fjernvarme fra avfallsforbrenning med tilnærmet utslippsfrie løsninger slik som bergvarmesentraler eller overskuddsvarme fra prosesser med langt lavere klimagassutslipp. Vi har også tidligere nevnt at en favoriserende vektning for en teknologi som medfører betydelige klimagassutslipp kan være i strid med EUs rammeverk for bærekraftig investering (taksonomien).

NVE mener at det gir feil signal å sidestille øvrige energibærere, slik som for eksempel fossil gass, med elektrisk energi. Øvrige energibærere har ofte store klimautslipp knyttet til seg og NVE står på vårt tidligere forslag om å vekte øvrige energibærere til 1.2. Vi står

derfor på vår anbefaling om å sette vektingsfaktoren for øvrige energibærere til 1,2, og ikke 1, slik Energidepartementet foreslår.

Vektingsfaktor for eksportert energi

NVE foreslo i vårt innspill til Energidepartementet at bygg med egenprodusert energi skulle få en vektingsfaktor på eksportert energi på 0,3, som gjør at de ville komme noe bedre ut på energimerkeskalaen enn i dagens ordning.

NVEs anbefaling er at det skal gi en positiv uttelling på skalaen når bygningen har lokal energiproduksjon slik som solkraft. Vektingen er foreslått relativt lavt for å ikke underbygge målet om at ordningen i hovedsak skal gi informasjon om hvor energieffektiv en bygning er.

Takmonterte solcelleanlegg på private hustak og på næringsbygg vil ofte ha eksport av kraft i enkelttimer selv om de er dimensjonert slik at de over tid ikke produserer mer energi enn energien som brukes i bygningen. Etter bestemmelsen som er foreslått, vil ikke anleggets kraftproduksjon kunne trekkes fra i beregnet levert energi fullt ut, bare den kraften som beregnes å redusere brukerens behov for å kjøpe energi. Solcelleanlegg er fornybare energikilder som etter investeringen vil bidra til å gi eieren av bygningen reduserte energikostnader. NVE mener det gir et riktigere bilde av energitilstanden til bygninger om også eksportert kraft gir noe positiv uttelling

Lokal energiproduksjon skiller seg fra andre energiltak på bygningen ved at produksjonen kan utgjøre en inntektskilde. Slik energiproduksjon bør etter NVEs syn også telle med i energikarakteren fordi den gir reduserte energikostnader. NVE mener likevel at eksportert energi ikke bør vektes for høyt, for å forhindre at det investeres i lokal energiproduksjon heller enn en energieffektiv bygningskropp.

NVE mener derfor at eksportert energi bør vektes med 0,3, som er i tråd med vårt tidligere forslag. Vi mener det bedre ivaretar energimerkeordningens formål om å gi informasjon om bygningers energitilstand, enn departementets forslag om å sette vektingsfaktorene på eksportert energi lik 0.

Standard for beregning av bygninger energiytelse

Siden NS 3031:2014 ble trukket tilbake, har det ikke eksistert en omforent norsk standard for beregning av bygningers energiytelse. På grunn av dette har NVE tidligere anbefalt å basere beregningen av energikarakter på den norske spesifikasjonen SN - NSPEK 3031:2021, frem til det foreligger en ny standard. En revidert utgave av NS 3031 ble sendt på høring fredag 27. september 2024 og denne er ventet å bli vedtatt i løpet av noen måneder. Slik høringsnotatet er utformet finnes det ingen åpning for å ta i bruk revidert versjon av NS 3031.

Det virker tungvint for de som skal beregne en bygnings energiytelse å måtte forholde seg til både en spesifikkasjon og en senere standard. Det kan skape misforståelser og beregningsreglene kan bli vanskelig å kommunisere. For å unngå at det blir behov for ny

forskriftsendring i nær fremtid, anbefaler NVE at forskriftsteksten gjøres mer fleksibel når det gjelder hvilke metoder og standarder som skal følges ved beregningen av energikarakteren. Vi antar dessuten at energikravene i byggt teknisk forskrift vil beregnes etter samme standard. Det kan være uheldig om ikke energimerket og oppfyllelse av TEK er basert på samme metodikk. En mulighet er å erstatte henvisningen til SN – NSPEK 3031:2021 med en setning om at energikarakteren skal beregnes «i tråd med anerkjente metoder og standarder som gjelder på tidspunktet for beregningen, med de presiseringer og unntak som følger av denne forskrift». I tillegg kan det tilføyes at «NVE avgjør hvilke metoder og standarder som er anerkjente».

Vi antar en henvisning til «anerkjente metoder og standarder» er tilstrekkelig klar i lys av legalitetsprinsippet. Vi legger i denne sammenheng til grunn at selve beregningen av energikarakteren ikke er å anse som «bestemmende for rettigheter og plikter», jf. definisjonen av vedtak i forvaltningsloven § 2 bokstav a. Dersom departementet er enig i at koblingen til bestemte metoder eller standarder bør gjøres mer fleksibel, foreslår vi at henvisningen til bestemte metoder/standarder erstattes gjennomgående i forskriftsteksten.

Dersom departementet mener det bør være en klarere kobling til bestemte metoder eller standarder, kan et alternativ være at det i § 10a tilføyes «... eller senere Norsk Standard for beregning av bygningers energiytelse som erstatter SN – NSPEK 3031:2021».

Samkjøring av beregningsmetode for bygningers energiytelse på tvers av regelverk

NVE har tidligere lagt til grunn at beregningsmetoden skal følge NSPEK 3031 (senere NS3031) med systemgrense levert og eksportert energi, med alle normdata og energiposter som inngår. NVE mener det er viktig at energimerkeforskriften, byggt teknisk forskrift og taksonomikriteriene baseres på samme beregningsmetode.

Beregning på grunnlag av referanseklima

NVE har tidligere foreslått å beregne energikarakter etter Oslo-klima, for å utjevne forskjeller på grunn av bygningens geografiske lokasjon. Vi mener fremdeles at dette er riktig å gjøre.

NSPEK 3031:2021/2023 og senere prNS3031:2024, legger opp til at det skal brukes lokalt klima i modellen. I tillegg U i spesifikasjonen / standarden åpnes det imidlertid for metoder for å først beregne energi i lokalt klima og så korrigere mot referanseklimaet (Oslo) for å utjevne forskjeller. På denne måten får man beregnet riktig i forhold til dimensjonering og effektivisering av tekniske anlegg, kostnadseffektive tiltak som skal beskrives i energiattesten etter § 11, innhold i energiattesten, reelle energikostnader, og man får i etterkant et energimerke som er likt behandlet uavhengig av klima.

Endrede grenser i karakterskalaen

NVE mener at det i gjeldende ordning er mulig å oppnå karakter A med alle oppvarmingsløsninger, dersom man har høyere fokus på passive tiltak på bygningskroppen i planleggingsfasen. NVE har som svar på oppdraget fra ED tidligere

foreslått at grensen mellom karakter C og B kan settes til energirammene i TEK, eller kravet til nybygg i taksonomien (nær-nullenergibygg minus 10 prosent). Dette for å ivareta ønsket fra departementet om å gjøre ordningen mer relevant for eksisterende bygningsmasse.

Samtidig er NVE opptatt av at karakterskalaen skal gi insentiver til å strekke seg lenger enn gjeldende krav i byggeteknisk forskrift. NVE støtter at karakter A settes 15 prosent lavere enn karakter B. Grensen for karakter B kan settes til NNEB (Nær null-energi-bygninger) minus 10 prosent for å knytte A og B-bygninger mot taksonomiens bygningskriterier for forebygging av klimagassutslipp.

Med hilsen

Christine Elisabeth Kiste
direktør

Anne Rogstad
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Energidepartementet